

Otvárame Michalskú vežu!

Bratislava 26. septembra 2023: Múzeum mesta Bratislavy dnes po viac ako dvoch rokoch od začiatku generálnej obnovy opätovne sprístupňuje Michalskú vežu – jednu z dominant historického centra Bratislavy. Pod svojou správou má MMB až deväť pamiatok a po hrade Devín je Michalská veža druhou kultúrne a historicky významnou pamiatkou, ktorej obnovu sa tento rok podarilo úspešne ukončiť. Súčasťou procesu obnovy bola aj príprava novej výstavy.

„Máme za sebou dva intenzívne roky, počas ktorých prebehla generálna obnova Michalskej veže. Boli to dva roky nielen stavebných a remeselných prác, ale aj intenzívneho prežívania a nadšenia verejnosti z jednotlivých silných momentov obnovy – od otvárania 176-ročnej schránky až po návrat sochy Archanjela Michala na vrchol veže v závere obnovy. Pre MMB bola obnova príležitosťou na opätovné premyslenie, pre koho, ako a s akými témami vežu verejnosti sprístupňovať – po obnove prezentujeme vežu ako architektonickú pamiatku s vrstevnatou históriou a následne s novými expozíciami venovanými stredovekému mestu, s dôrazom na čo najväčšiu prístupnosť Michalskej veže a prácu s domácim publikom,“ hovorí Zuzana Palicová, riaditeľka MMB.

„Veľmi sa teším, že po vyše dvoch rokoch rekonštrukčných prác sprístupňujeme verejnosti jednu z najvýznamnejších dominant nášho mesta. Táto pamiatka nesie v sebe obrovský kus histórie a práve história je jedným z hlavných motívov, cez ktorý sa ľudia dotýkajú nášho mesta. Cez históriu si ľudia vytvárajú vzťah, puto a lásku k svojmu mestu. O to viac ma teší, že vďaka mimoriadne citlivej rekonštrukcii sa podarilo zachovať hodnotné architektonické prvky, ktoré môžeme obdivovať zvonka a teraz už aj pri návšteve interiéru. Chcem sa veľmi pekne poďakovať kolegom a kolegyniam z magistrátu, vedeniu Múzea mesta Bratislavy, ministerstvu kultúry, Krajskému pamiatkovému úradu Bratislava a, samozrejme, zhotoviteľovi, že sa nám spoločným úsilím podarilo vrátiť Michalskej veži staronový šat a po viac ako dvoch storočiach je tak opäť pýchou Bratislavy vo svojom takmer pôvodnom výraze,“ uviedol primátor hlavného mesta Matúš Vallo.

Generálna obnova 2021 – 2022

Generálna obnova Michalskej veže, ktorá prebiehala pod odborným dohľadom Krajského pamiatkového úradu Bratislava, sa začala 19. júla 2021, keď realizátor pamiatkovej obnovy, spoločnosť PAMARCH, s. r. o., prevzala stavbu. Celkový rozpočet na generálnu obnovu objektu Michalskej veže predstavoval viac ako 2,55 mil €, z toho 579 500 € bolo z dotácie z grantového programu Ministerstva kultúry SR *Obnovme si svoj dom*, zvyšok, teda 1,97 mil € bol financovaný z rozpočtu Hlavného mesta SR Bratislavy. Pamiatková obnova bola ukončená v decembri 2022 a po odstránení nedorobkov bola stavba definitívne skolaudovaná v júni tohto roku.

MÚZEUM
MESTA MUSEUM
BRATISLAVY
CITY MUSEUM
BRATISLAVA

Celý proces obnovy mal pod dohľadom Krajský pamiatkový úrad Bratislava (KPÚ Bratislava). „Pre KPÚ BA sa začala príprava obnovy už pred niekoľkými rokmi, v roku 2018, keď odborníci z rôznych odvetví začali postupne spracovávať architektonicko-historické a reštaurátorské výskumy, ktoré boli veľmi dôležitými podkladmi pre obnovu Michalskej veže,“ približuje Eva Falbová z KPÚ Bratislava. „Aj vďaka tejto príprave a spolupráci všetkých strán sa realizácia obnovy úspešne podarila,“ dodáva.

Počas obnovy Michalskej veže boli komplexne pamiatkovo obnovené jej vonkajšie a vnútorné časti. Zreštaurované boli aj všetky sochárske a ďalšie dekoratívne prvky vrátane sochy Archanjela Michala, v hlave ktorej sa nachádzala aj pôvodná časová schránka z roku 1758. Simultánne s obnovou objektu prebiehala príprava novej dočasnej výstavy.

Ďalšie práce, ktoré boli v rámci obnovy realizované:

- reštaurovanie dvoch zvonov – prvý bol zreštaurovaný, druhý, zničený streľbou z čias 2. svetovej vojny, bol odliaty nanovo,
- reštaurovanie ciferníkov hodín,
- reštaurovanie všetkých kamenných a reliéfnych prvkov,
- reštaurovanie olovenej tabule nad bránovým vchodom,
- výmena okien – nahradené replikami pôvodných barokových okien,
- obnova fasády,
- obnova vnútorných omietok,
- výmena podláh,
- výmena teplovodného kúrenia za elektrické,
- inštalácia kompletne nového osvetlenia,
- nové napojenie na mestské siete.

Dva roky s Michalskou vežou

Nielen obyvateľstvo Bratislavy žilo dva roky obnovou Michalskej veže. Počas nich pripravilo MMB viacero prezentačných aktivít, prostredníctvom ktorých mohla byť pri vrcholných momentoch procesu obnovy osobne či prostredníctvom digitálnych médií prítomná odborná i laická verejnosť.

Patrili k nim:

- snímanie sochy Archanjela Michala z hrotu veže,
- sprístupnenie sochy pred reštaurovaním (krátkodobá výstava *Archanjel Michal. K obnove Michalskej veže*),
- otváranie časovej schránky z roku 1758 v priamom prenose,
- tvorba obsahu novej časovej schránky (verejné hlasovanie na sociálnych sieťach),
- zlátenie sochy Archanjela Michala,
- vystavenie sochy Archanjela Michala po reštaurovaní,
- inštalácia sochy na vrchole veže,
- osadenie nových zvonov.

Možnosť byť pri týchto nezabudnuteľných historických momentoch ocenila verejnosť nadšením a obrovským záujmom. Dvojočný proces obnovy i séria prezentačných aktivít teraz prirodzene vyúsťujú do otvorenia novej dočasnej výstavy s názvom *Michalská veža: po rekonštrukcii*, ktorá návštevníkov a návštevníčky vtiahne do procesu obnovy pamiatky a odkryje viacero vrstiev jej histórie.

Nová výstava *Michalská veža: po rekonštrukcii*

Súčasná metodika obnovy, ktorá vníma pamiatku ako dielo, ktoré prešlo historickým vývojom, sa snaží zachovať čo najviac hodnotných historických vrstiev a zároveň vrátiť veži ucelený historický vzhľad.

Cieľom výstavy *Michalská veža: po rekonštrukcii* je upriamiť pozornosť na pamiatku: „*Stredobodom záujmu tentoraz nie sú vystavené exponáty, ale je ním samotná Michalská veža. Intervencie do vnútorného priestoru v podobe vystavených exponátov sú preto minimálne. Naším zámerom je nepotlačiť kvality tejto výnimočnej pamiatky, ale umožniť spoznávať jej zákutia, architektúru a históriu. Popri tom je veľmi dôležitou témou pamiatková obnova, ktorú sprístupňujeme viacerými interaktívnymi prvkami a tiež dokumentárnymi zábermi, ktoré zachytávajú priebeh rekonštrukčných prác,*“ hovorí Michal Augustovič, kurátor umelecko-historických zbierok MMB a zároveň kurátor novej výstavy *Michalská veža: po rekonštrukcii*.

Dočasná výstava *Michalská veža: po rekonštrukcii* rešpektuje chronológiu vývoja veže, pričom najstaršie etapy vývoja sú prezentované v jej najnižšej a najstaršej časti. Stúpanie nahor je analógiou približovania sa k súčasnosti tak, ako sa menila aj pamiatka s novšími nadstavbami. S pribúdajúcimi poschodiami sa čiastočne menili aj funkcie veže od obrannej stavby k muzeálnej pamiatke. Výstava približuje vybrané témy z dejín veže: stavebný vývoj veže a barbakánu, sochu Archanjela Michala s časovou schránkou, zvony, vežové hodiny a cibulovitú strechu. Samostatnou kapitolou je téma obnovy tejto pamiatky.

„*Pri príprave scenára novej výstavy bolo dôležité vyhodnotenie poznatkov získaných počas výskumov, ktoré predchádzali začiatku prác a pokračovali aj počas obnovy. Upriamenie pozornosti na vežu ako hlavný exponát aktuálnej výstavy bolo vedomým rozhodnutím, keďže ide o dôležitú stavebnú a historickú pamiatku, ktorá tak získala možnosť sama vypovedať svoj príbeh,*“ hovorí Daniel Hupko, vedúci odborného oddelenia MMB.

V rámci výstavy na návštevníkov a návštevníčky čaká niekoľko prekvapení. Jedným z nich je významný objav, ktorý umožnil prepísať históriu najstaršej miestnosti v Michalskej veži. Novinkou je aj odkrytie stredovekých vrstiev v strieľňach zo 16. storočia a tiež možnosť prezrieť si zblízka autentické časti Michalskej veže, ktoré museli byť počas rekonštrukcie nahradené. Pomocou interaktívnych prvkov a krátkych dokumentárnych filmov bude možné spoznať aj verejnosti neprístupné časti veže.

S vežou súvisí aj stredoveký barbakán, na ktorého pôdoryse neskôr vyrástli meštianske domy. V prízemí jedného z nich sa zachovala **Lekáreň u červeného raka, ktorá najnovšie slúži aj ako informačné centrum a miesto predaja vstupeniek n a Michalskú vežu.**

MÚZEUM
MESTA MUSEUM
BRATISLAVY
CITY MUSEUM
BRATISLAVA

Partnerom výstavy je spoločnosť PAMARCH, s. r. o., ktorá realizovala proces obnovy pamiatky a zároveň zabezpečila zber videomateriálu dokumentujúceho celý proces obnovy. Videomateriál bol použitý aj pri príprave výstavy a prezentačných aktivít k nej, rovnako ako zdigitalizovaný 3D model Michalskej veže, sochy Archanjela Michala pred reštaurovaním a po ňom a 3D model krovu, ktoré rovnako zabezpečila spoločnosť PAMARCH.

Krov veže, ktorý je momentálne verejnosti neprístupný, je možné vidieť práve prostredníctvom videa, ktoré je súčasťou novej výstavy. Znovusprístupnením objektu a otvorením novej výstavy sa práce na Michalskej veži nekončia. V budúcom roku by práve obnova, odhalenie a sprístupnenie krovu verejnosti mali byť ďalším projektom realizovaným v priestoroch Michalskej veže. Na prelome rokov 2024/2025 plánujeme otvoriť stálu expozíciu, ktorá bude venovaná téme obranného systému stredovekého mesta.

Základné fakty o Michalskej veži:

- Michalská veža sa začala stavať v druhej polovici 13. storočia.
- Po roku 1531 bolo nadstavané 4. podlažie.
- Ďalšia nadstavba o 5. – 7. podlažie sa uskutočnila koncom 16. storočia – vznik oktogonálnej nadstavby.
- Dnešná podoba veže je z polovice 18. storočia, keď bola znovu nadstavaná a získala cibulovitú helmicu.
- Slúžila ako jedna zo štyroch brán do mesta spolu s Laurinskou, Rybárskou a Vydrickou.
- Slúžila aj ako požiarna strážnica.
- Socha Archanjela Michala bola osadená na vrchol 20. júna 1758.
- Ciferník hodín bol osadený v roku 1757 – viditeľný z každého kúta mesta.
- MMB je správcom od roku 1962. Prvá expozícia sa týkala prehliadky mestských hradieb a zbierky zbraní.

Praktické informácie

Michalská veža a Lekáreň u červeného raka:

Predaj vstupeniiek na Michalskú vežu a informačné centrum:

Lekáreň u červeného raka, Michalská 28

Otváracie hodiny:

streda – pondelok: 10.00 – 18.00

utorok: zatvorené

MÚZEUM
MESTA
MUSEUM
BRATISLAVY
CITY
MUSEUM
BRATISLAVA

Viac informácií nájdete na www.mmb.sk a na sociálnych sieťach Múzea mesta Bratislavy.

Kontakt pre médiá:

Mgr. Katarína Selecká

Manažérka PR a marketingu

katarina.selecka@mmb.sk

+421 2 5910 08 38 alebo 0902 972 390

.....

O MMB:

Múzeum mesta Bratislavy je s viac ako 155-ročnou tradíciou (1868) najstarším nepretržite pôsobiacim múzeom na Slovensku. V súvislosti so svojím zameraním spravuje mimoriadne diferencovaný a široko štruktúrovaný zbierkový fond (obsahuje viac ako 120-tisíc predmetov). Tvoria ho historické, archeologické, umeleckohistorické a etnografické artefakty, ktoré dokumentujú históriu mesta Bratislavy, fungovanie a rozvoj remesiel, priemyslu, vinohradníctva, správu mesta či podoby jeho kultúrneho a spoločenského života.

Okrem tematických stálych expozícií múzeum spravuje aj národnú kultúrnu pamiatku hrad Devín, ktorý patrí k najnavštevovanejším hradným objektom na Slovensku, a lokalitu Antická Gerulata v Rusovciach, ktorá bola v roku 2021 vďaka svojmu významu zapísaná do svetového kultúrneho dedičstva UNESCO. Súčasťou zbierkového fondu je aj hodnotný súbor literárnych zbierok, ktoré tvoria pozostalosť Janka Jesenského.

Múzeum mesta Bratislavy sa rozvíja ako moderná kultúrna a pamäťová inštitúcia, ktorá je zdrojom poznania dejín Bratislavy, miestom dialógu medzi minulosťou, súčasnosťou, ale aj obyvateľmi a obyvateľkami mesta. Citlivo vníma svoju úlohu pri definovaní a reflexii identity mesta či budovaní priestoru pre sociálnu inklúziu a trávenie voľného času, ktorý bude opakovane zaujímavý aj pre domáce publikum. MMB chce byť aktívnou súčasťou diania v meste a svoje témy a obsahy sprostredkovať cez súčasné formy komunikácie a programov.

MÚZEUM
MESTA MUSEUM
BRATISLAVY CITY
BRATISLAVA